

Ministarstvo rada
i mirovinskoga sustava

ZAŠTITA NA RADU U KEMIJSKOJ INDUSTRIJI

Obveze poslodavca i radnika prema

ZAKONU O ZAŠTITI NA RADU

NN, br. 71/14, 118/14 i 154/14

Jere Gašperov

načelnik Sektora za zaštitu na radu i upravne
poslove

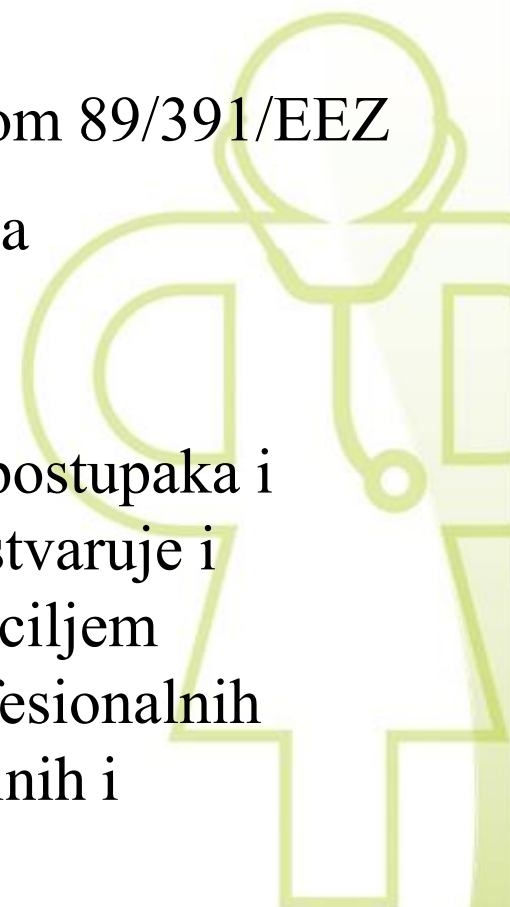
Zagreb, listopad 2015.

Što je novo u Zakonu o zaštiti na radu ?

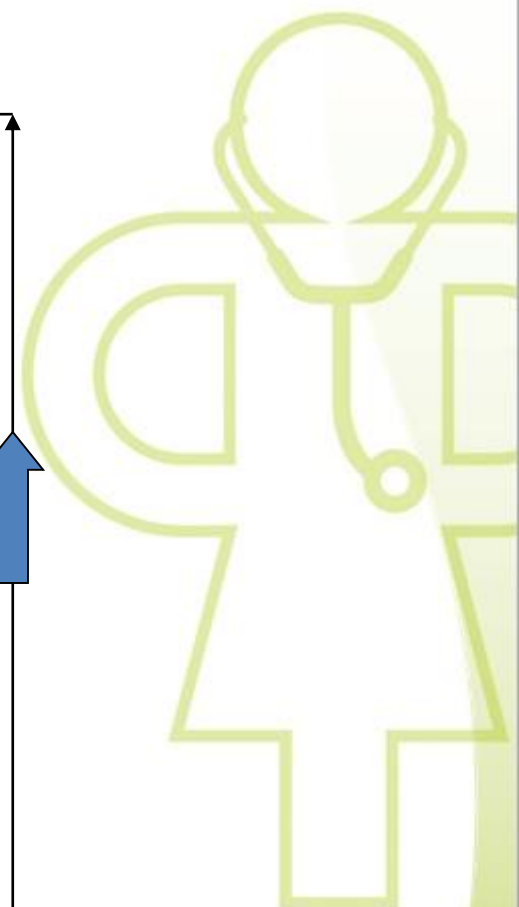
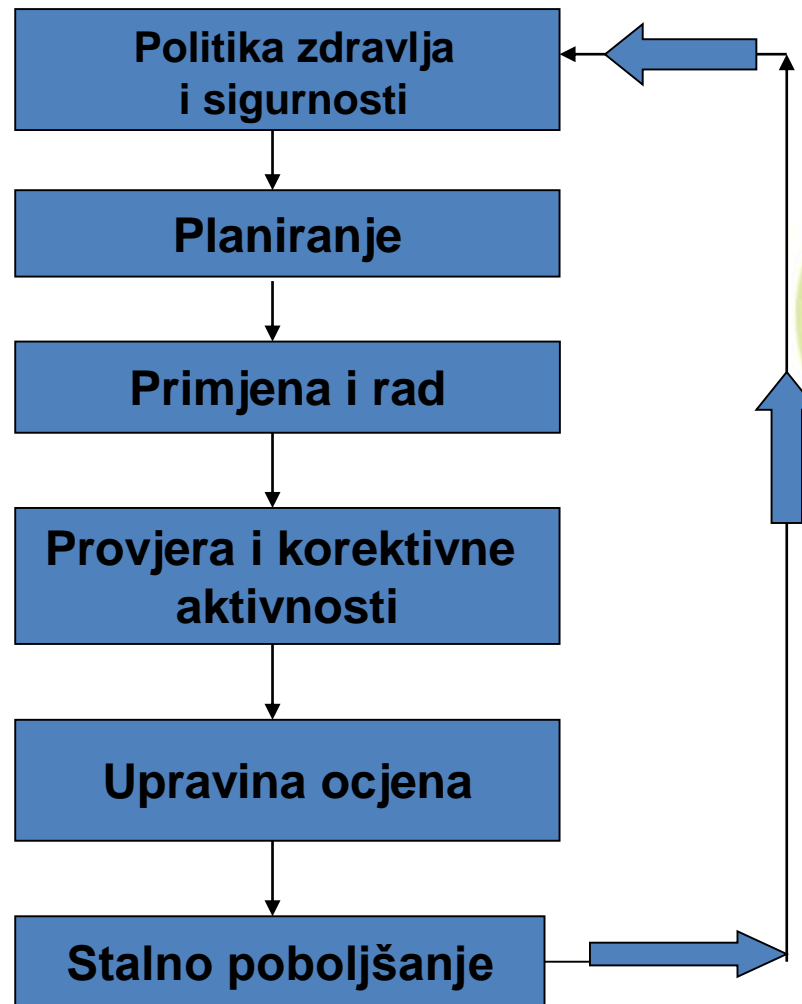
- Tekst je potpuno usklađen s Okvirnom Direktivom 89/391/EEZ
- Ugrađen je pojmovnik s 30-tak bitnih pojmova za lakše razumijevanje Zakona
(Članak 3.)

Zaštita na radu je sustav pravila, načela, mjera, postupaka i aktivnosti, čijom se organiziranom primjenom ostvaruje i unapređuje sigurnost i zaštita zdravlja na radu, s ciljem sprječavanja rizika na radu, ozljeda na radu, profesionalnih bolesti, bolesti u vezi s radom te ostalih materijalnih i nematerijalnih šteta na radu i u vezi s radom.

Model upravljanja zdravljem i sigurnošću na radu prema OHSAS 18001

Po analogiji Plan-Do-Check-Act (PDCA) iz ISO 9001

Ugovaranje obavljanja poslova zaštite na radu (Članak 20.)

Poslodavac je obavezan utvrditi i obavljati poslove zaštite na radu u skladu s procjenom rizika, stanjem zaštite na radu i brojem radnika

Ugovaranje obavljanja poslova zaštite na radu, ugovorom o radu sa stručnjakom zaštite na radu ima prednost pred ugovaranjem sa ovlaštenim osobama, koje je dozvoljeno samo iznimno kada za to postoje objektivni i opravdani razlozi.

Veza:Pravilnik o obavljanju poslova zaštite na radu (NN, br. 112/14, 43/15 i 72/15)

Obveza procjene rizika na radu (Članak 18.)

- poslodavac je obvezan imati procjenu rizika izrađenu u pisanom ili elektroničkom obliku
- procjena mora odgovarati postojećim rizicima na radu
- procjena mora biti dostupna radniku na mjestu rada
- poslodavac je obvezan radnike i njihove predstavnike uključiti u postupak procjene rizika

Propusti učinjeni u postupku procjene rizika ne oslobađaju poslodavca obveza i odgovornosti u vezi sa zaštitom na radu na način propisan Zakonom.

Veza: Pravilnik o izradi procjene rizika (NN, br. 112/14)

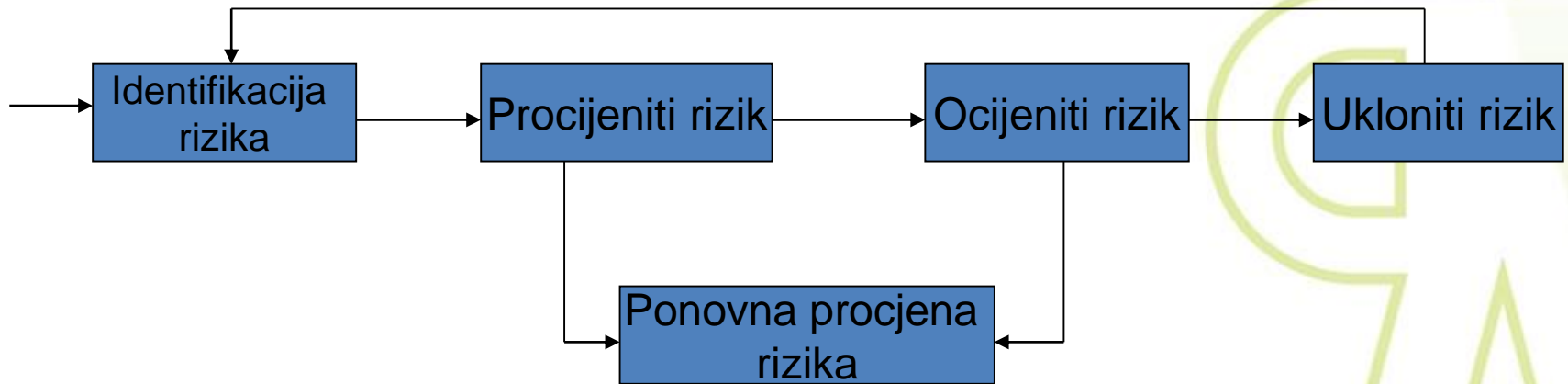
Plan mjera za smanjivanje rizika

Stalno ažuriranje procjene rizika prema postojećem stanju

Upravljanje rizicima

Procijeniti rizik – procijeniti njegovu veličinu

Ocijeniti rizik – ocijeniti njegovu prihvatljivost

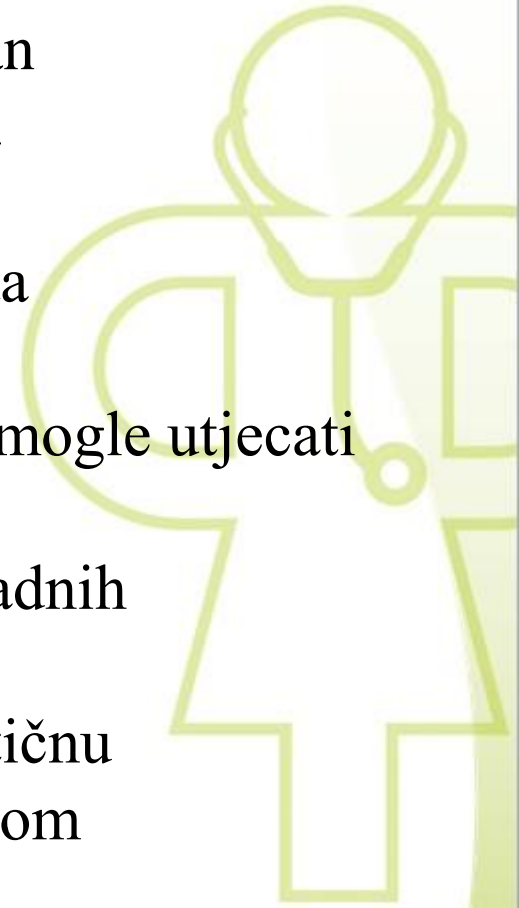

Obveza osposobljavanja radnika za rad na siguran način (Članak 27. – 30.)

Poslodavci mogu osposobljavanje za rad na siguran način izvoditi sami ili povjeriti osobi ovlaštenoj za obavljanje tih poslova.

Poslodavac će osposobljavanje provesti na način da radnika obavijesti:

- o svim činjenicama i okolnostima koje utječu ili bi mogle utjecati na sigurnost i zdravlje radnika
 - o organizaciji rada, rizicima i načinu izvođenja radnih postupaka i sl.
 - da radniku objasni i da radnika osposobi za praktičnu primjenu mjera zaštite na radu u skladu s procjenom rizika kojima je izložen na radu i u vezi s radom.

Obveza osposobljavanja radnika za rad na siguran način - nastavak (Članak 27. – 30.)

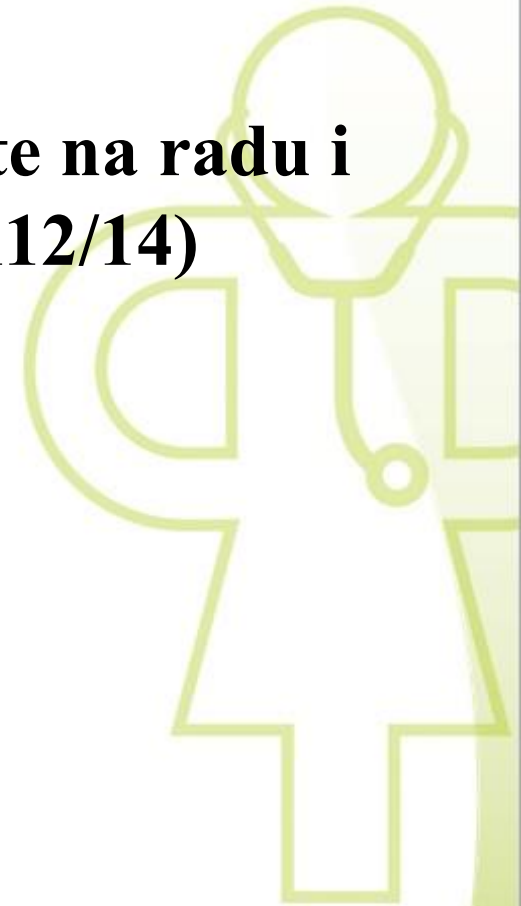
Poslodavac je obavezan, na temelju procjene rizika, osposobiti radnika za rad na siguran način, i to:

- 1) prije početka rada
- 2) kod promjena u radnom postupku
- 3) kod uvođenja nove radne opreme ili njezine promjene
- 4) kod uvođenja nove tehnologije
- 5) kod upućivanja radnika na novi posao, odnosno na novo mjesto rada
- 6) kod utvrđenog oštećenja zdravlja uzrokovanog opasnostima, štetnostima ili naporima na radu.

Zapisnik o ocjeni osposobljenosti radnika za rad na siguran način sastavljaju i potpisuju neposredni ovlaštenik osposobljavanog radnika, radnik i stručnjak zaštite na radu

Obveza osposobljavanja radnika za rad na sigurnan način - nastavak (Članak 27. – 30.)

Veza: Pravilnik o osposobljavanju iz zaštite na radu i polaganju stručnog ispita (NN, br. 112/14)

Obvezno osposobljavanje i usavršavanje poslodavca i ovlaštenika (Članak 29.)

Poslodavac, odnosno njegov ovlaštenik moraju biti osposobljeni i moraju se stručno usavršavati iz područja zaštite na radu, u skladu s procjenom rizika.

Veza: Pravilnik o osposobljavanju iz zaštite na radu i polaganju stručnog ispita (NN, br. 112/14)

Obveza obavješćivanja pisanim uputama

(Članak 32.)

Poslodavac je obvezan pisanim uputama osigurati provedbu radnog postupka u skladu s pravilima zaštite na radu te je obvezan dati radnicima upute

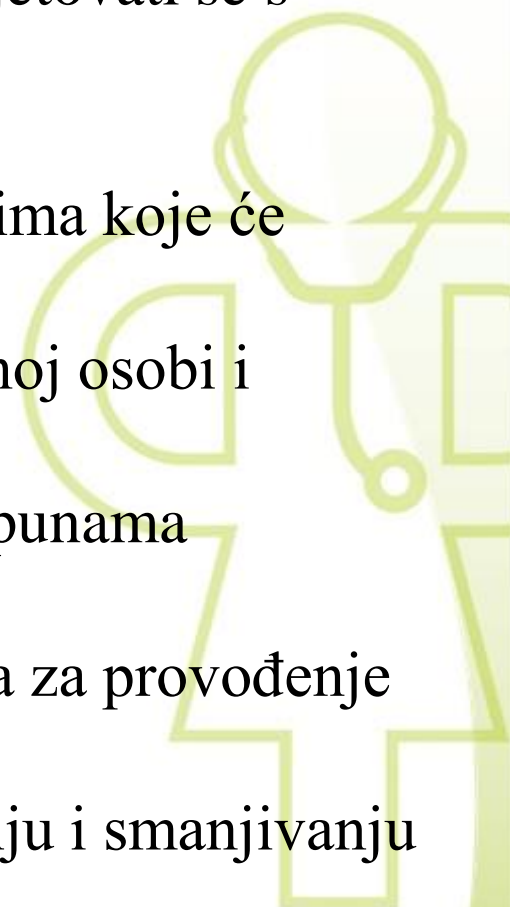
Poslodavac je obvezan istaknuti na mjestima rada pisane upute o radnom okolišu, sredstvima rada, opasnim kemikalijama, biološkim štetnostima, opasnostima na radu, izvorima fizikalnih štetnosti i drugim rizicima na radu i u vezi s radom, u skladu s procjenom rizika

Poslodavac je obvezan osigurati da pristup mjestima rada na kojima se obavljaju poslovi s posebnim uvjetima rada imaju samo radnici koji su dobili pisane upute za rad na siguran način i osobnu zaštitnu opremu čija obvezna uporaba proizlazi iz procjene rizika.

Obveza savjetovanja (Članak 33.)

Poslodavac je obvezan, unaprijed i pravodobno, savjetovati se s povjerenikom radnika za zaštitu na radu o:

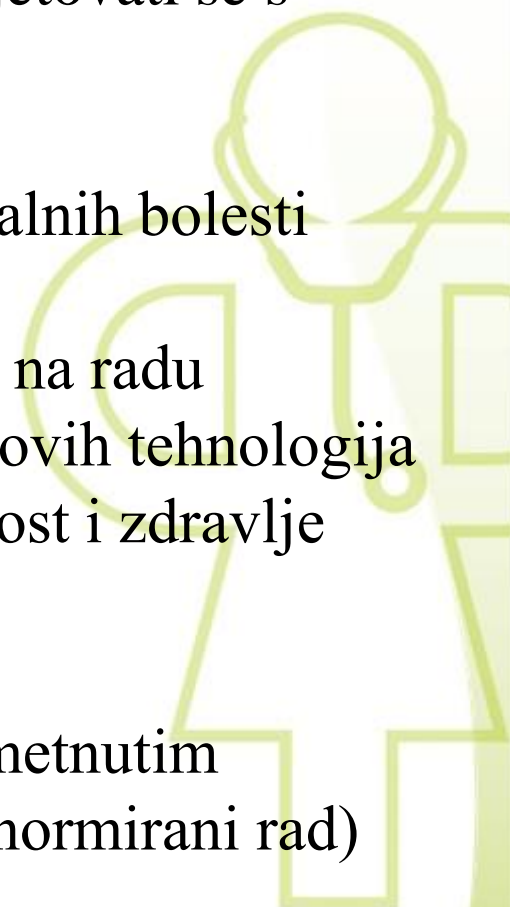
- 1) zapošljavanju stručnjaka zaštite na radu i poslovima koje će obavljati
- 2) povjeravanju provođenja zaštite na radu ovlaštenoj osobi i poslovima koje će obavljati
- 3) izradi procjene rizika te izmjenama, odnosno dopunama procjene rizika
- 4) izboru radnika za pružanje prve pomoći i radnika za provođenje mjera zaštite od požara, evakuacije i spašavanja
- 5) zaštiti i prevenciji od rizika na radu te sprječavanju i smanjivanju rizika

Obveza savjetovanja - nastavak (Članak 33.)

Poslodavac je obvezan, unaprijed i pravodobno, savjetovati se s povjerenikom radnika za zaštitu na radu o:

- 6) sprječavanju nezgoda, ozljeda na radu i profesionalnih bolesti
- 7) promjenama u procesu rada i tehnologiji
- 8) planiranju i provođenju osposobljavanja iz zaštite na radu
- 9) poboljšanju uvjeta rada te planiranju i uvođenju novih tehnologija
- 10) utjecaju radnih uvjeta i radnog okoliša na sigurnost i zdravlje radnika
- 11) izboru sredstava rada i osobne zaštitne opreme
- 12) izloženosti radnika jednoličnom radu, radu s nametnutim ritmom, radu po učinku u određenom vremenu (normirani rad) te ostalim naporima.

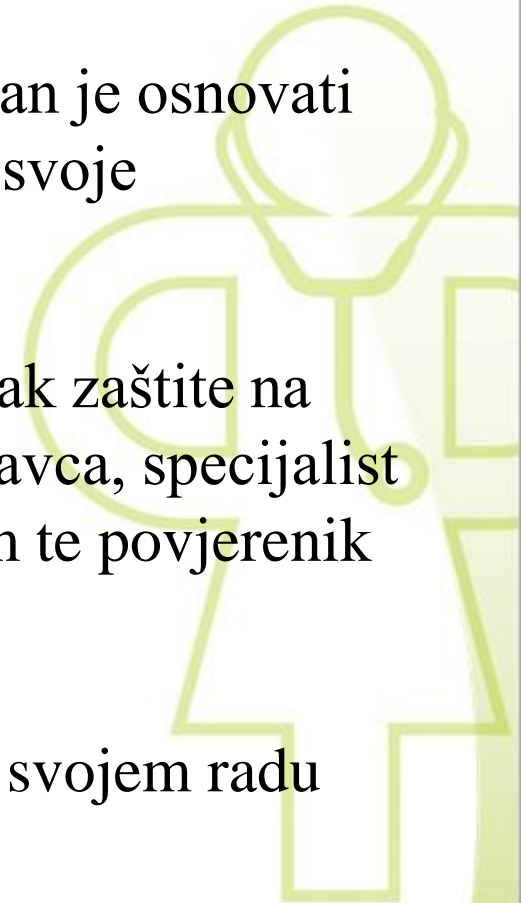
Obveza osnivanja Odbora za zaštitu na radu

(Članak 34.-35.)

Poslodavac koji zapošljava 50 ili više radnika obavezan je osnovati odbor zaštite na radu (u daljnjem tekstu: odbor) kao svoje savjetodavno tijelo za unapređivanje zaštite na radu

Odbor čine poslodavac ili njegov ovlaštenik, stručnjak zaštite na radu koji obavlja poslove zaštite na radu kod poslodavca, specijalist medicine rada izabran u skladu s posebnim propisom te povjerenik radnika za zaštitu na radu ili njihov koordinator.

Odbor se sastaje najmanje jedanput u tri mjeseca i o svojem radu vodi zapisnik

Obveza osnivanja Odbora za zaštitu na radu

-nastavak (Članak 34.-35.)

Sa svrhom stalnog unapređivanja zaštite na radu, odbor planira i nadzire:

- 1) primjenu pravila zaštite na radu kod poslodavca
- 2) organizaciju obavljanja poslova zaštite na radu
- 3) obavješćivanje i osposobljavanje u vezi sa zaštitom na radu
- 4) prevenciju rizika na radu i u vezi s radom te njezine učinke na zdravlje i sigurnost radnika.

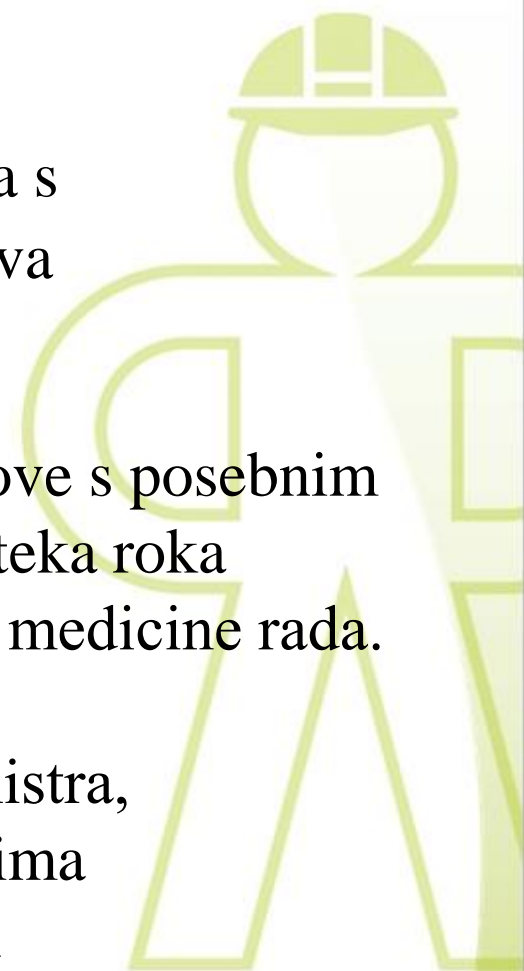
Poslovi s posebnim uvjetima rada

(Članak 36.)

Poslodavac ne smije dopustiti obavljanje poslova s posebnim uvjetima rada radniku koji ne ispunjava propisane uvjete.

Poslodavac je obvezan radnika koji obavlja poslove s posebnim uvjetima rada ponovno uputiti na pregled prije isteka roka utvrđenog propisom ili kada to ocijeni specijalist medicine rada.

Ministar nadležan za zdravlje, uz suglasnost ministra, pravilnikom propisuje poslove s posebnim uvjetima rada i uvjete koje moraju ispunjavati radnici koji obavljaju te poslove (u fazi donošenja).

Posebna zaštita osjetljivih skupina radnika (Članak 37.- 40.)

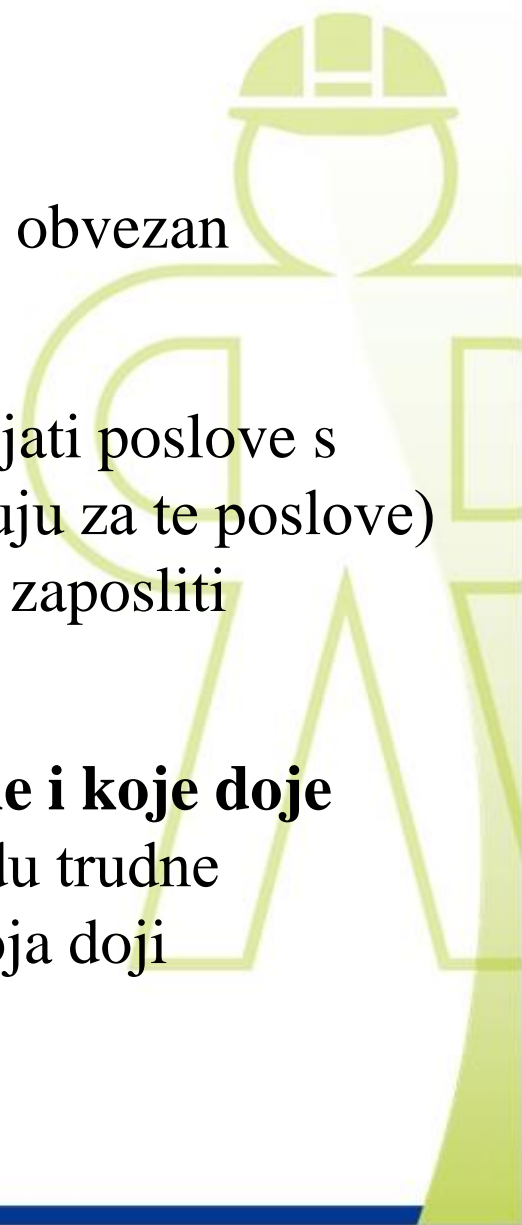
Posebno osjetljive skupine kojima je poslodavac obavezan osigurati posebnu zaštitu na radu su:

- **Maloljetni radnici** (pored ostalog ne smije obavljati poslove s posebnim uvjetima rada, osim onih koji se školuju za te poslove)

Veza: Pravilnik o poslovima na kojima se ne smije zaposliti maloljetnik (NN, br. 89/15)

- **Trudne radnice, radnice koje su nedavno rodile i koje doje**

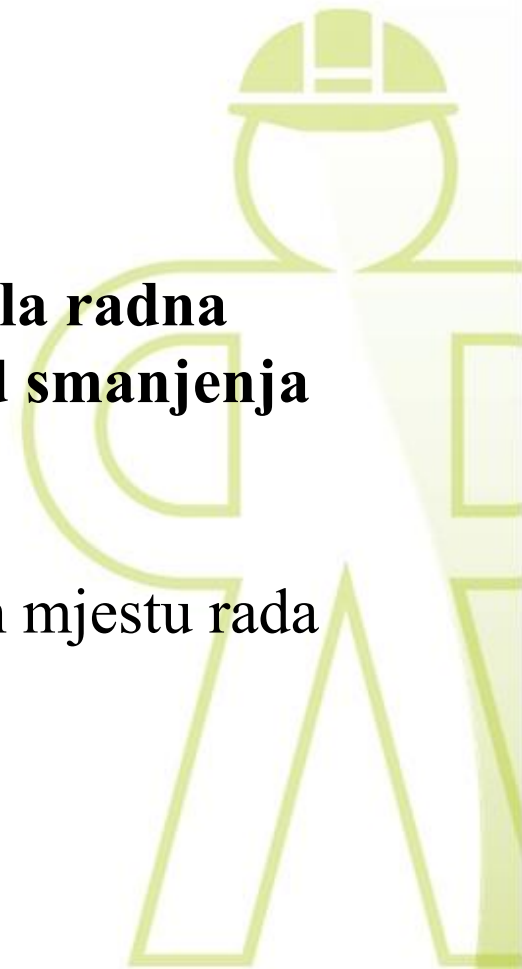
Veza: Pravilnik o sigurnosti i zaštiti zdravlja na radu trudne radnice, radnice koja je nedavno rodila i radnice koja doji (NN, br. 91/15)

Posebna zaštita osjetljivih skupina radnika -nastavak (Članak 37.- 40.)

-Radnici kojima je utvrđena smanjena i preostala radna sposobnost ili su izloženi neposrednom riziku od smanjenja radne sposobnosti

Prilagoditi uvjete rada, omogućiti rad na drugom mjestu rada

Obveze poslodavca u vezi sa sredstvima rada, osobnom zaštitnom opremom i mjestima rada (Članak 41. i 42.)

Poslodavac je obavezan osigurati da su sredstva rada, mjesta rada i osobna zaštitna oprema u svakom trenutku sigurna, održavana, prilagođena za rad i u ispravnom stanju, te da se koriste u skladu s pravilima zaštite na radu

Osigurati preglede i ispitivanja sredstava rada

Veza:

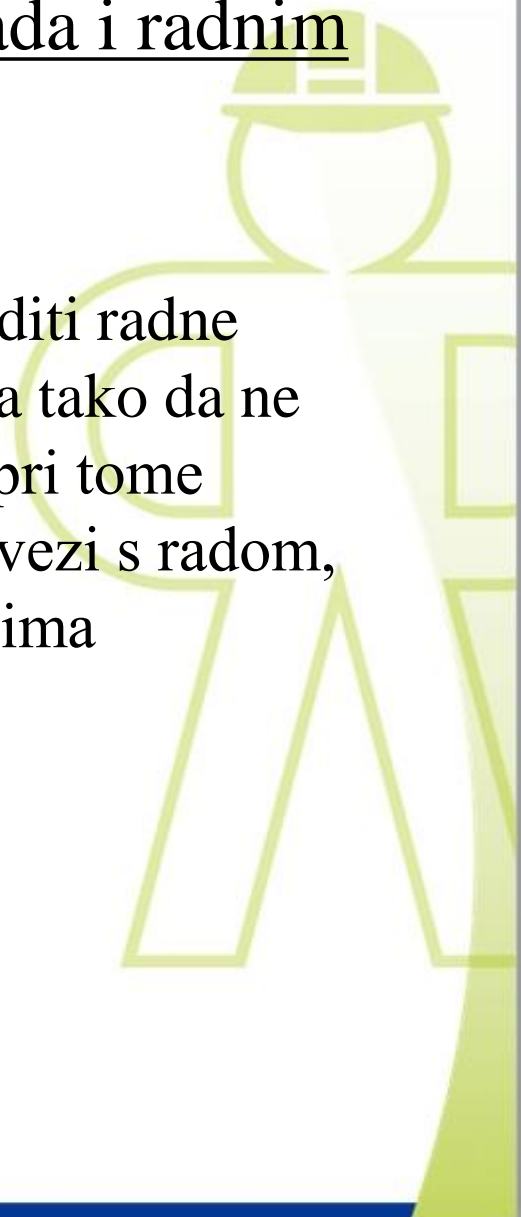
U pripremi: **Pravilnik o pregledima i ispitivanju radne opreme**
(za sada strojevi i uređaji s povećanim opasnostima)

Pravilnik o uporabi osobnih zaštitnih sredstava (NN, br. 39/06)

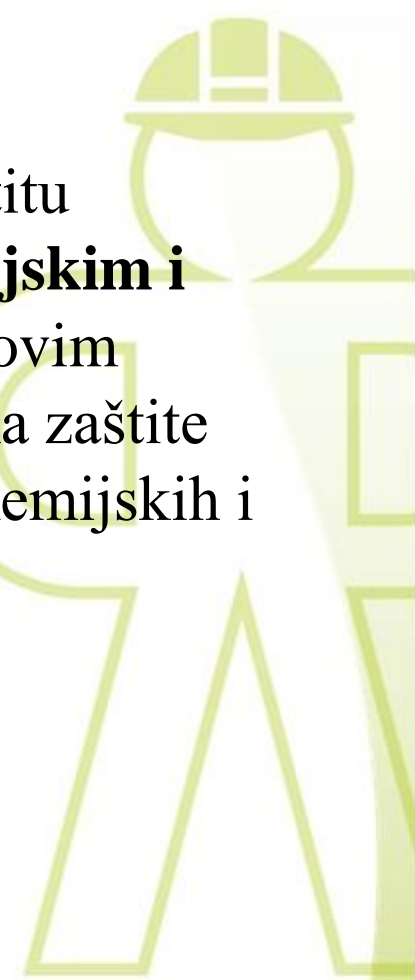
Obveze poslodavca u vezi s tehnologijom rada i radnim postupcima (Članak 44.)

Poslodavac je obvezan planirati, pripremati i provoditi radne postupke te razraditi i primjenjivati tehnologiju rada tako da ne ugrožava sigurnost i zdravlje radnika, uvažavajući pri tome najvišu moguću razinu zaštite od rizika na radu i u vezi s radom, u skladu s pravilima zaštite na radu i drugim propisima

Obveza ispitivanja radnog okoliša (Članak 45.)

Poslodavac je obvezan procijeniti rizike i osigurati zaštitu zdravlja i sigurnost radnika izloženih **fizikalnim, kemijskim i biološkim štetnim djelovanjima na radu**, u skladu s ovim Zakonom, njegovim provedbenim propisima i pravilima zaštite na radu te posebnim propisima o zaštiti od fizikalnih, kemijskih i bioloških štetnosti.

Obveza ispitivanja radnog okoliša – nastavak (Članak 45.)

Poslodavac je obavezan ispitivati radni okoliš na mjestu rada kada:

- 1) radni postupak utječe na temperaturu, vlažnost i brzinu strujanja zraka
- 2) u radnom postupku nastaje prašina
- 3) u radnom postupku nastaje buka, odnosno vibracije
- 4) pri radu koristi, proizvodi ili prerađuje opasne kemikalije
- 5) pri radu postoji izloženost opasnim zračenjima
- 6) su na radu prisutni rizici od eksplozivne atmosfere
- 7) je pri radu potrebno osigurati odgovarajuću rasvjetu u skladu s procjenom rizika.

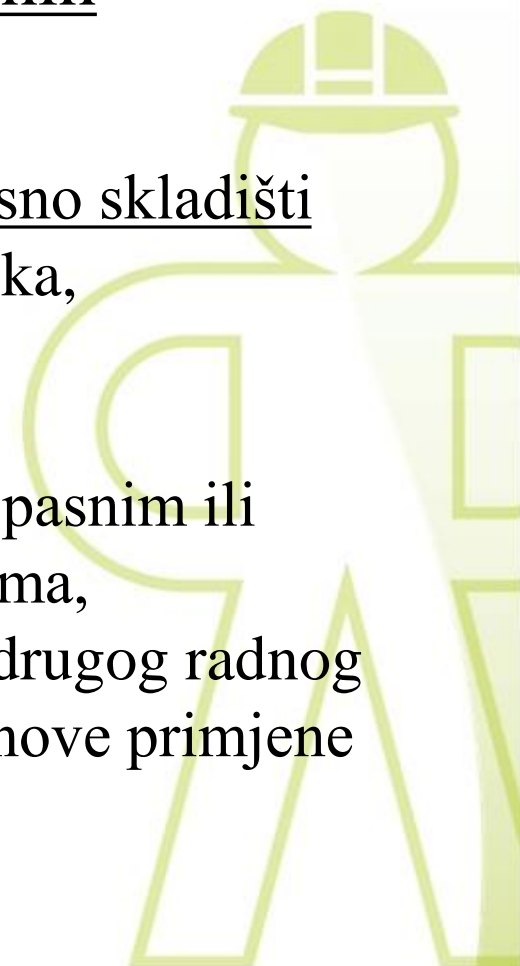
Veza:

U pripremi: **Pravilnik o ispitivanjima radnog okoliša**

Obveza poslodavca u vezi s uporabom opasnih kemikalija na radu (Članak 46. – 49.)

Poslodavac koji koristi, proizvodi, prerađuje, odnosno skladišti opasne kemikalije, mora, u skladu s procjenom rizika, primjenjivati pravila zaštite na radu

Ako nije moguća zamjena opasnih kemikalija bezopasnim ili manje opasnim, odnosno manje štetnim kemikalijama, poslodavac je obavezan utvrditi da li se primjenom drugog radnog postupka može smanjiti opasnost ili štetnost od njihove primjene

Obveza poslodavca u vezi s uporabom opasnih kemikalija na radu - nastavak (Članak 46. – 49.)

Obveza je poslodavca da koncentracija opasnih kemikalija, koje djeluju u obliku plinova, para, prašina i aerosola, na mjestima rada i u njihovom okruženju bude što niža i ispod granične vrijednosti izloženosti

Poslodavac je obavezan osigurati da za opasne kemikalije radnicima budu dani podaci o opasnostima ili štetnostima u vezi s njihovim korištenjem, kao i o pravilima, odnosno mjerama zaštite na radu.

Veza:

Pravilnik o zaštiti radnika od rizika zbog izloženosti opasnim kemikalijama na radu (NN, br. 91/15)

Obveza poslodavca u vezi s uporabom opasnih kemikalija na radu - nastavak (Članak 46. – 49.)

Veza:

Pravilnik o zaštiti radnika od rizika zbog izloženosti opasnim kemikalijama na radu (NN, br. 91/15)

Pravilnik o zaštiti radnika od rizika zbog izloženosti karcinogenima i/ili mutagenima (NN, br. 91/15)

Pravilnik o graničnim vrijednostima izloženosti opasnim tvarima pri radu i o biloškim graničnim vrijednostima (NN, br. 13/09 i 75/13)

Obveza poslodavca u vezi sa sigurnosnim znakovima, pisanim obavijestima i uputama (Članak 53.)

Poslodavac je obvezan na mjestima rada i sredstvima rada trajno postaviti sigurnosne znakove na vidljivom mjestu.

Ako sigurnosni znakovi nisu dovoljni za djelotvorno obavješćivanje radnika, poslodavac je obvezan postaviti pisane obavijesti i upute o uvjetima i načinu korištenja sredstava rada, opasnih kemikalija, bioloških štetnosti te izvora fizikalnih i drugih štetnosti na radu

Veza:

Pravilnik o sigurnosnim znakovima (NN, br. 91/15 i 102/15)

Obveza poslodavca u vezi sa zaštitom od požara, evakuacijom i spašavanjem (Članak 55.)

Poslodavac je obvezan poduzeti mjere zaštite od požara i spašavanja radnika, izraditi plan evakuacije i spašavanja, odrediti radnike koji će provoditi mjere te osigurati pozivanje i omogućiti postupanje javnih službi nadležnih za zaštitu od požara i spašavanje, u skladu s posebnim propisima

Poslodavac je obvezan osposobiti radnike da u slučaju nastanka neposrednih i značajnih rizika za život i zdravlje, kojima su izloženi ili bi mogli biti izloženi, a o tome ne mogu obavijestiti odgovornu osobu, mogu samostalno poduzeti mjere i provesti postupke u skladu sa svojim znanjem i raspoloživim tehničkim sredstvima, kako bi rizike otklonili ili smanjili

Obveza poslodavca u vezi s pružanjem prve pomoći

(Članak 56.)

Poslodavac je obvezan organizirati i osigurati pružanje prve pomoći radnicima i drugim osobama do pružanja hitne medicinske pomoći ili do prijema u zdravstvenu ustanovu te je obvezan omogućiti postupanje javne službe hitne medicinske pomoći

Ministar nadležan za zdravlje, uz suglasnost ministra, pravilnikom propisuje postupke pružanja prve pomoći, sredstva, vrstu i količinu sanitetskog materijala koja mora biti osigurana na mjestu rada te način i rokove osposobljavanja radnika za pružanje prve pomoći

U pripremi je navedeni pravilnik

Zaštita nepušača na radu (Članak 57.)

Poslodavac je obvezan provoditi zaštitu nepušača od djelovanja duhanskog dima.

Zabranjeno je pušenje na radnim sastancima.

Zabranjeno je pušenje na mjestu rada.

Iznimno, poslodavac može pisanim putem dozvoliti pušenje u posebnoj prostoriji, odnosno prostoru na kojima je obvezan postaviti znak dozvoljenog pušenja.

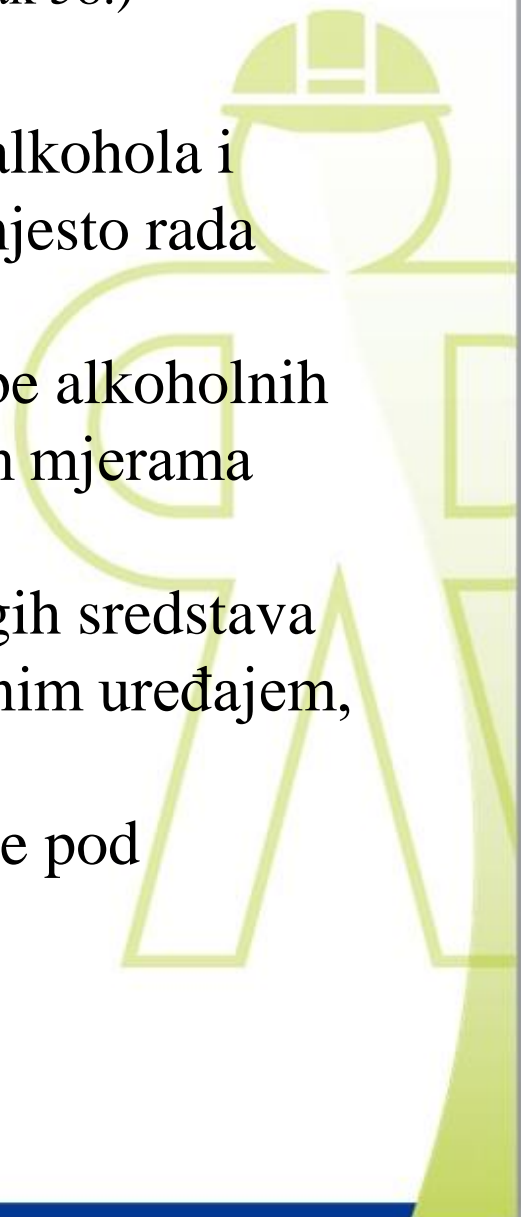
Zabrana korištenja sredstava ovisnosti (Članak 58.)

Radnik u vrijeme rada ne smije biti pod utjecajem alkohola i drugih sredstava ovisnosti niti ih smije unositi na mjesto rada

Poslodavac je obvezan provoditi zabranu zlouporabe alkoholnih pića i sredstava ovisnosti na mjestu rada prikladnim mjerama

Provjera je li radnik pod utjecajem alkohola ili drugih sredstava ovisnosti obavlja se alkometrom ili drugim prikladnim uređajem, postupkom ili sredstvom

Ako radnik odbije pristupiti provjeri, smatra se da je pod utjecajem alkohola ili drugih sredstava ovisnosti

Obveze prema tijelima nadzora (Članak 65.)

Poslodavac je obavezan obavijestiti tijelo nadležno za inspekcijski nadzor o smrtnoj i teškoj ozljedi nastaloj u prostoriji ili na prostoru u kojem poslodavac obavlja rad

Obavijest je poslodavac obavezan dostaviti odmah po nastanku ozljede.

OBVEZE I PRAVA RADNIKA I NJIHOVIH PREDSTAVNIKA

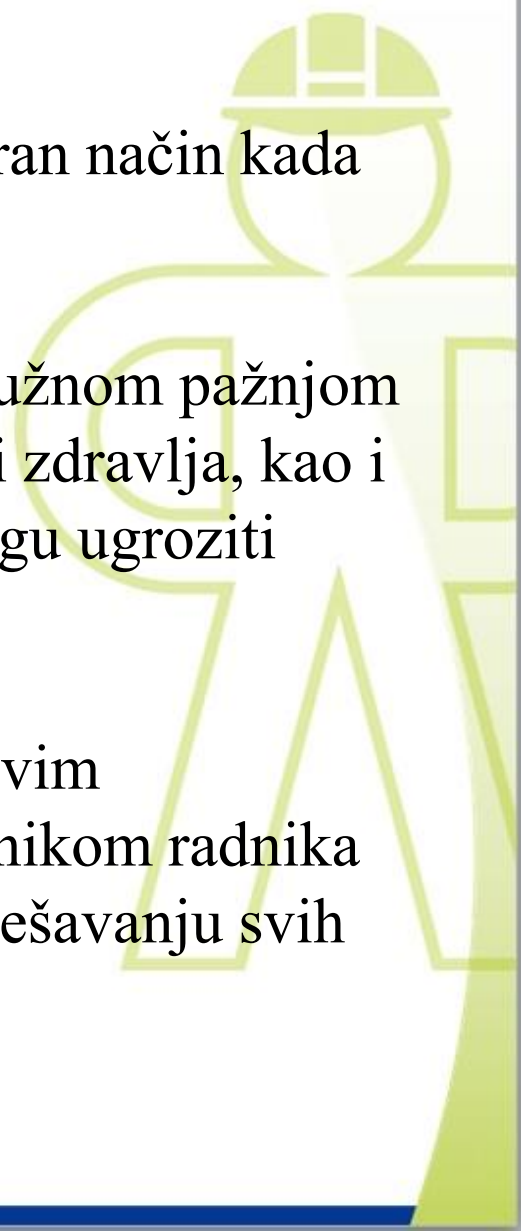

Obveze i prava radnika (Članak 67. – 70.)

Radnik je obavezan osposobljavati se za rad na siguran način kada ga na osposobljavanje uputi poslodavac

Radnik je obavezan i odgovoran obavljati poslove dužnom pažnjom te pri tome voditi računa o svojoj sigurnosti i zaštiti zdravlja, kao i sigurnosti i zaštiti zdravlja ostalih radnika, koje mogu ugroziti njegovi postupci ili propusti na radu

Radnik je obavezan surađivati s poslodavcem, njegovim ovlaštenikom, stručnjakom zaštite na radu, povjerenikom radnika za zaštitu na radu i specijalistom medicine rada u rješavanju svih pitanja zaštite na radu,

Obveze i prava radnika -nastavak (Članak 67. – 70.)

Radnik nije obvezan snositi troškove u vezi s primjenom pravila zaštite na radu i zdravstvenih mjera

Radnik mora odmah izvijestiti poslodavca, njegovog ovlaštenika, stručnjaka za zaštitu na radu ili povjerenika za zaštitu na radu o svakoj činjenici za koju smatra da predstavlja neposredni rizik za sigurnost i zdravlje, kao i o svakom drugom nedostatku u sustavu zaštite na radu

Radnik ima pravo odbiti raditi i napustiti mjesto rada ako mu izravno prijete rizik za život i zdravlje, sve dok poslodavac ne poduzme korektivne mjere te zbog takvog postupanja ne smije trpjeti štetne posljedice

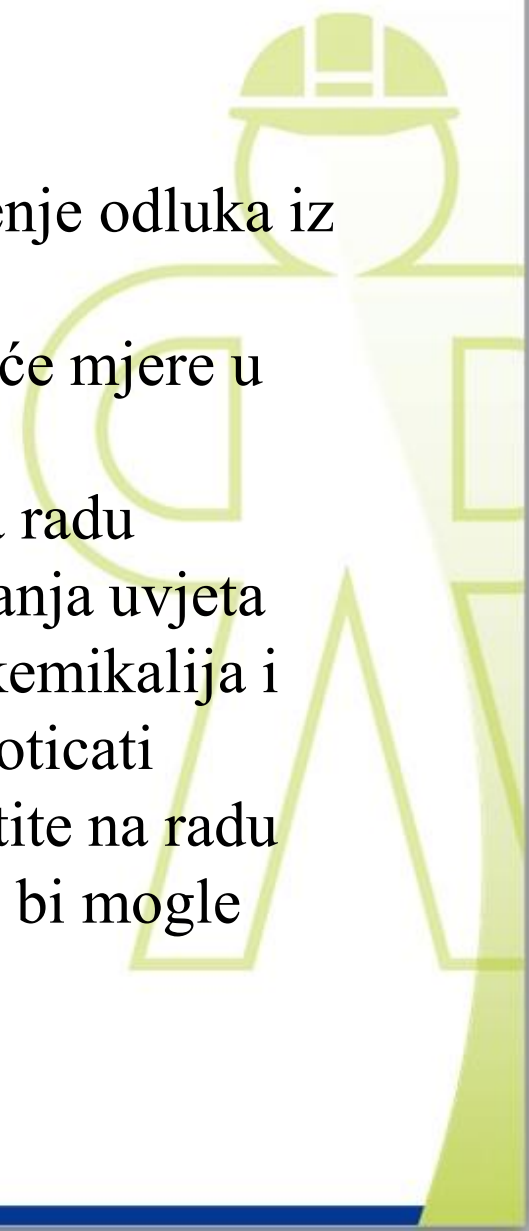
Obveze i prava radnika -nastavak (Članak 67. – 70.)

Kod poslodavca radnici između sebe mogu birati povjerenika radnika za zaštitu na radu

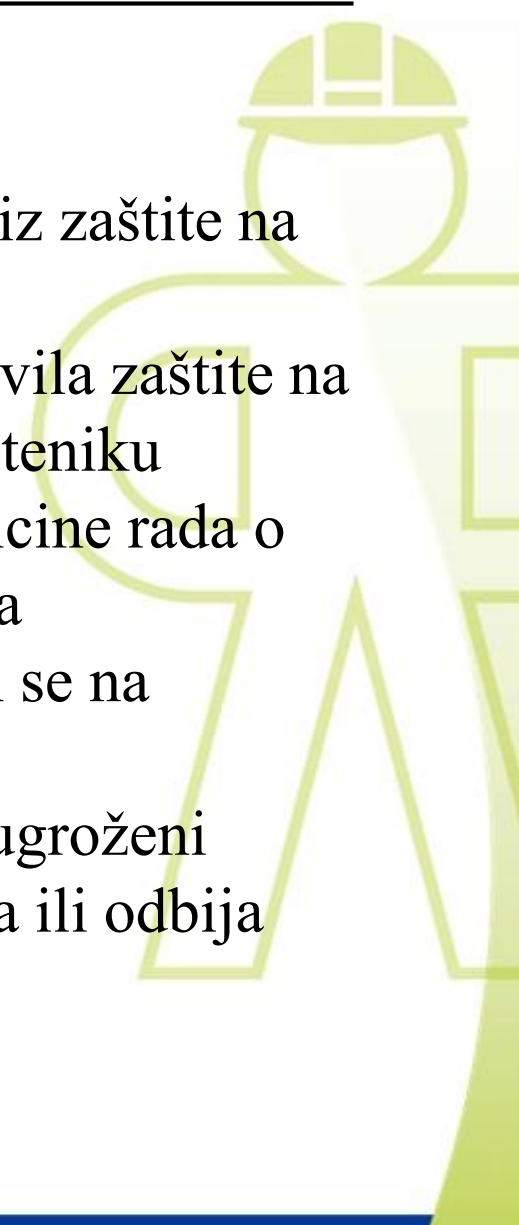
Prava i obveze povjerenika radnika za zaštitu na radu (Članak 71. – 72.)

- podnositi poslodavcu prijedloge vezane uz donošenje odluka iz zaštite na radu
- zahtijevati od poslodavca da poduzme odgovarajuće mjere u svrhu smanjenja i otklanjanja rizika
- podnositi pritužbe tijelima nadležnim za zaštitu na radu
- sudjelovati s poslodavcem u planiranju unapređivanja uvjeta rada, uvođenja nove tehnologije, uvođenja novih kemikalija i bioloških štetnosti u radni i proizvodni proces te poticati poslodavca i njegove ovlaštenike na provedbu zaštite na radu
- biti obaviješten o svim promjenama koje utječu ili bi mogle utjecati na zaštitu na radu

Prava i obveze povjerenika radnika za zaštitu na radu - nastavak (Članak 71. – 72.)

- izvršiti uvid i koristiti dokumentaciju poslodavca iz zaštite na radu
- primati primjedbe radnika u vezi s primjenom pravila zaštite na radu te ih prenositi poslodavcu ili njegovom ovlašteniku
- izvijestiti nadležnog inspektora i specijalistu medicine rada o svojim zapažanjima, odnosno zapažanjima radnika
- prisustvovati inspekcijskim pregledima i očitovati se na činjenično stanje koje utvrdi nadležni inspektor
- pozvati nadležnog inspektora, kada ocijeni da su ugroženi sigurnost i zdravlje radnika, a poslodavac propušta ili odbija provoditi potrebnu zaštitu na radu

Hvala na pažnji!

